

25/5

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

M. GAD FRANKO

BELEDİYE
KUTUPHANESİ
0/125-5

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi ikinci
hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mahkemesi
azasından

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

M. Şarl Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

M. Aşıl Mester. Paris Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müdürlüğünden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahır B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyotti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gad Franko Beyin yazıhanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber

400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

EKSPRES MATBAASI

1930

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Her ayın on beşinde neşrolunur

Hukukî fikirler:

REFLEXIONS JURIDIQUES

Hususi Beynelmilel Hukuk :

Son senelerde en ziyade hukuk şubelerinden beynelmilel hukuk-
tur ki büyük tetkikata saha olmaktadır. Bu şubei ilim için neşredilen
kitapların teşkil edilen cemiyetlerin hesabı yoktur. Milletler arasındaki
münasebatın fevkalâde çoğaldığı, münakalâtın ziyadesile kolaylaştığı
bir zamanda bir memleket efradının diğer memlekete gidip
gelmesinin artacağı muhakkaktır. -Droit International Privé- ise
ecnebilerin diğer memleketteki hukuk ve vezaifini tesbit eden bir
ilim olmasına nazaren ehemmiyeti o nisbette artacağı aşikârdır.

Geçen nüshamızda Türkiye kanunlarının hususi beynelmilel
hukuk noktasından mevzuatını güzel bir kitapta telhis eden (Maître
Salem'in) eserinden bahsetmiştik. Bu defa Yunan kavaninine göre
ihtilâfı kavanin ve ecnebilerin vaziyetleri hakkında intişar eden pek
güzel bir eseri karilerimize takdim etmek istiyoruz. bu eserin
karilerimizce ehemmiyetle tetkik edilmesine bais olacak sebepler
vardır. Evvelâ hâlâ Paris avukatlarından bulunan muharrir mösyö
Şarl Karabiber uzun seneler Türkiye hizmetinde bulunmuş ve İzmir
Hilâli Ahmer reislğini büyük bir vatanperverlik ve iktidarla ifa etmiş
bir zattır. İkincisi Yunanistan ile Türkiye arasındaki münasebatı
ticariye fazla olduğu ve son irilâflardan sonra daha ziyade artacağı
ve beynelmilel hususî hukuk mesailinin ruzmerre vukuattan olacağı
şüphesizdir.

Bu eser iki kısma münkasem olup birincisi nazari tetkikata ve
diğeri yunan kanunlarının hususî beynelmilel hukuk mesaili hakkındaki
ahkâmına dairdir. İkinci kısım ne kadar sarîh ve faideli ise birinci
kısım o derece alâkayı caliptir. Muharrir eskiden halledilmeyen bir

noktaya yani (Droit International Privé) nin ilmi hukuktaki mevkiini tayine hasretmiştir. Malûmdur ki muharrirlerin bir kısmı bu ilmi hukuku umumiyyeden, bir kısmı da hukuku hususiyei dahiliyeden addetmektedir. Hatta bu ilimde beynelmileliyet hassası bulunmadığını iddia edenler de çoktur. Müsyü Şarl Karabiber ise bu son fikre iltihak etmeyenlerden ve bu ilmin tamamen (beynelmilel hukuk) eczasından olduğunu iddia eylemektedir. Bu tezini ispat sadedinde dermeyan ettiği mütalealar ve deliller pek mühimdir. Her halde bu ilim sırf beynelmilel hukuktan madut olmasa bile istikbalde o mevkiî ihraz edeceğini beklemek lâzımdır. Meşhur hukukşinas Müsyü Bolitis pek güzel bir mukaddime yazmak suretile eserin kıymetini ilâ etmiştir.

Gerek (Droit International Privé) ilmi hakkında güzel bir tetkik okumak ve gerekse yunan kanunlarına göre bu ilme dahil mesailin nasıl hallü fasl edilegeldiğini bilmek isteyen hukukçularımızın bu eseri elde etmelerini (1) hassaten tavsiye ederken cidden güzel bir eser yazmış olan muharriri tebrik ederiz.

Tapu dairesinde veraset meseleleri.

Pek güzel tetkikatta bulunmakta olan ve Tapuda yeni esasları ilmi bir surette tesbite çalışan umumî müdür Atıf Beyin tapu dairelerine göndermekte olduğu tamimlerin okunması pek faidelidir. Bu meyanada 2-3-930 tarihile mirasın taksimine ve bu bapta tapuda yapılacak muameleye dair yazdığı tahriratı umumiye çok faideli noktaları ihtiva etmektedir. Bazı yerlerde vefat vukuundan sonra eskiden yapıldığı gibi hey'eti ihtiyariyeye müracaatla veresenin kimlerden ve hisselerinin nelerden ibaret olduğunu müşîr ilmühaber getirerek olsuretle kayıtlarının yapılmasını talep eylemekte ve tapu idarelerince bu gibi talepler is'af edilerek metrukâtın taksimi kabul edilmekte idi. Halbuki bu usul yeni kanunu medenî ile bertaraf edilmiştir. Murisin vefatı ile metrukâtın iştirâk halinde vereseye intikal edip beheri hissesinde tasarruf edemez. Ancak bütün verese müttefikan bir gayri menkul üzerinde tasarruf edebilir. Eğer müttefikan hisselerini tayin ederek metrukâtı hissedarlık şirketi halinde tasarrufa karar vermezlerse (kanunu medenî 523-528) o vakit hisselerini

(1) Eser Beyoğlunda Librairie Mondialda ve Ankara caddesinde Kanaat kitaphanesinde satılmaktadır.

satabilirler. Eski usul ile harakete imkânı kanunî olmadığına nazarı dikkati celbetmek lâzımdır. Pek faideli gördüğümüz bu tamimi gelecek nüshaya dercedeeğiz.

Cevaplarımız:

A. Beye

1 — Kendisine iskânı adı veya tevfiz ve temlik suretile bir gayri menkul tahsis edilen kimsenin vefatı halinde veraset vergisinin tarzı hallini tayin için tahsisin tamam olup olmadığına yani muamelenin ikmal edilerek tapuya kaydının icrasile senede rapt olunup olunmadığına göre mes'eleyi tetkik lâzımdır. Senede raptedilmiş ise ahkâmı umumiyeye göre hareket edilir. Henüz senede raptedilmemiş ise istihkak mazbatalarının münderecatını nazarı itibara almak muktezidir. Maliye vekâletinin 23-11-930 tarihli bir tamimi bu bapta mühim malûmatı muhtevidir.

Burdarda F. Beye:

Hadîsenin tarzı cerayanına ve fiilin mahiyetine göre maznunlar hakkınnda ceza kanununun 309 uncu maddesinin tatbik edileceği zan ve zihabı vehlei ulâda zihne tebadür etmekte ve aklada mülâyim gelmekte ise de maddei mezkurede (hükmen kendi yeddi nez, olunupta mustahiklere teslim kılınan gayri menkul malları tekrar zapt ve işgal eden ve ilâh...) diye yazılmasına ve kanunu cezanın birinci maddesinde (kanurun serahaten cezalandırmadığı fiil için kimseye ceza verilemez ve kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz) denmesine göre fert ve şahsa maksur ve masruf olan bu ibare ve metin kanunun tefsir ve manasının tevsii suretile eşhası hükmiyeden madut köy ehalisine teşmiline mesâğ yoktur.

Şu kadar ki kesbi kat'iyet etmiş ilâma nazaren bir köy ehalisine ait bulunduğu tahakkuk etmiş mer'aya diğer köy ahalisinden tecavüz eden eşhas haddi zatında haksız bir fiil ve hareket işlemiş ve zararı maddiyi mucip olmuş bulunduklarından tarzı hareketleri borçlar kanununun haksız fiil ve hareketten doğan borçlara dair hükmlerine temas etmektedir, faslı mezkûr ahkâmına ve be ahıs ellüüçüncü madde hükümüne nazaran hukuk hâkimleri ceza mahkemelerinin mes'uliyet ve beraete dair hükümlerile mukayyet olmadıkları cihetle hukuk mahkemesinde ikamei dava etmek suretile tecavüze uğrayan köy ahalisinin hukukî tamin ve duçar oldukları hakikî zarar tazmin ettirilebilir. Binaenaleyh bu yola gidilmesi muvafık olur mütaleasındayım.

Milâslı

Gad Franko